

פסח תשפ"ב

"שלושים יום קודם החג"

הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זי"ע פנה אל אחד מחסידי הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא זי"ע, ואמר לו: "כשתסע לרבך דרוש בשמי בשלומי ואמור לו דבר תורה זה בשמי: המחבר בשולחן ערוך (סימן קכ"ט) כתב "שואלים ודורשים בהלכות הפסח קודם לפסח שלושים יום", והוסיף על כך הרמ"א: "והמנהג לקנות חיטים לחלקם לעניים לצרכי פסח".

ויש להבין, מה ענין קניית החיטים לדרשת החג, שהרמ"א הסמיכם זה לזה, וחיברם באות וא"ו המקשרת בין שני הדברים?

אלא בכוונת הרמ"א לומר לרבנים: מה איכפת לי אם תדרשו או לא, העיקר שתדאגו לספק את צרכי החג לעניים..."

נסע החסיד לליסקא, ומסר לרבו את דברי התורה.

לא עברו ימים מועטים, והרבי מליסקא יושב בחדרו ומכין את דרשת שבת הגדול, ולחדרו נכנסה אשה בוכיה שסיפרה שאין לה מצות לחג.

נוצר הרבי בדברי הרבי מנדבורנא, סגר את ספריו וקרא לחתניו, ויחדיו יצאו לאפות מצות לאותה אשה.

מי מבעלי הבתים רואה אותם יוצאים ואינו יוצא? הניחו כולם את עבודתם ונלוו עליהם, ובתוך זמן קצר נאפו מצותיה והובאו לביתה כל מצרכי החג...

ואילו הגאון רבי צבי הירש רבה של יאנושי זי"ע גם כן שאל את השאלה הנ"ל מה ענין דברי הרמ"א לדברי "המחבר", לכאורה אין קשר בין השניים?

ותירץ באופן שונה: שהנה נאספים לומדי העיר לשמוע פלפול חריף מחידושי של רבם, הרב מתחיל בדרשתו, והדברים מאירים ושמחים - אבל תלמידי החכמים נוכחים שהדברים שאולים מתורתם של אחרים ומהרהרים אחר רבם, וכדי בזיון וקצף...

לכן בא "המחבר" ומפייס דעתם: כך הוא המנהג - "שואלין ודורשינן", נוטלים בהשאלה דברי תורה ודורשים אותם ברבים... ומוסיף הרמ"א: אין זה משום שקצרה ידו של הרב מלחדש חידושים, אלא משום שאין בידו פנאי לכך בפרוס הפסח, שכן "המנהג לחלקן לעניים, וזה הנטל על כתפי הרב הוא, טרוד היה בכך ולא היה ספק בידו להכין פלפול משלו..."

(פנינים)

"ונצעק אל ה' אלוקינו"

בפרק ק"ו בתהילים מובאים ארבעה סוגי אנשים שחייבים להודות: עובדי מדבריות, חולה שנתרפא, היוצא מבית האסורים ויורדי הים.

המלבי"ם מדייק דבר פלא בפסוקים אלו: אצל יורדי הים והולכי מדבריות כתוב "ויצעקו אל ה' בצר להם", ויצעקו

- עם האות צ', ואצלם מסיים הפסוק "ממצוקותיהם יוציאם". לעומתם, אצל השניים האחרים - חולה ומי שיצא מבית האסורים כתוב "ויזעקו אל ה' בצר להם", ויזעקו - באות ז', ואצלם הפסוק מסיים "ממצוקותיהם יושיעם".

מבאר המלבי"ם שבלשון הקודש ההבדל הוא שצעקה היא פנימית יותר מזעקה. ללמדנו שכשאדם 'צועק' - מפנימיות הלב - הקב"ה מושיע אותו מכל צרותיו - 'ממצוקותיהם יוציאם' לגמרי, אך כאשר אדם רק 'זעק', הקב"ה מושיע אותו מהצרה הנקודתית. ישועה זמנית. אם כן, יש להבין למה השניים הראשונים 'צעקו' והשניים האחרונים 'זעקו'...

מבאר המלבי"ם: כאשר אדם נמצא בים והספינה מיטלטלת כקליפת אגוז בין משברי הים - אין לו מה לעשות! לא יעזרו לו פרוטקציות וקשרים ולא יעזור לו כסף. אין לו שום דבר אחר לעשות חוץ מלצעוק מעומק לבו לקב"ה שיציל אותו מן הצרה. מי שצועק מעומק הלב - יוצא מכל הצרות.

אבל כאשר אדם חולה הוא חושב שרופא טוב יוכל לעזור, וכן יושב בבית האסורים מקווה שעורך דין טוב יוציא אותו, הוא מתפלל, הוא 'זעק' לה', התפילה מבחינתו היא סוג נוסף של השתדלות...

שום תפילה אינה שבה ריקם והוא 'נושע' ממצוקתו, אבל לא יוצא לחלוטין, שכן הוא לא סמך על ה' במאת האחוזים.

במצרים הייתה צעקה! 'ויצעקו ותעל שוועתם אל האלוקים', ליל הסדר הוא הוא הזמן להחזיר בצאצאינו הישענות מוחלטת בבורא עולם.

"מלמד שהיו ישראל מצוינים שם"

"מצוינים", כלומר: בולטים בשוני, נבדלים. כולם ראו שהם עם אחר, שאינם ככל המצרים. הלבוש שלהם היה לבוש יהודי.

שואל על כך רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: כידוע, בני ישראל עבדו במצרים עבודה זרה, ושקעו במ"ט שערי טומאה, הבה נתאר לעצמנו בחור עם כובע וחליפה, שעובד ר"ל עבודה זרה ומחלל שבת, מה היינו אומרים לאותו בחור ישיבה? מן הסתם היינו אומרים: "אתה מבייש את הכובע ואת החליפה! תזרוק אותם, מושחת וצבוע שכמותך! עושה את כל העברות שבעולם, והולך עם כובע וחליפה!?"

בני ישראל חטאו בעברות חמורות, ובכל זאת התורה אומרת, בזכות שלא שינו לבושם, נגאלו.

מדוע אין התורה מכנה אותם 'צבועים'?

מדוע יש מעלה בשמירה על הלבוש, על אף החטאים החמורים?

יש כאן יסוד חשוב: התגברות!

פסח תשפ"ב

לנאצי הגדול ביותר, אך פרעה שהגדרתו שחץ וזוהי מהותו - אינו מתפעל מכך כלל.

במעשה זה השתנה פתאום פרעה מרשעים גדולים אחרים, כפי שנוכל לראות במעשה דלהלן: הרבנית סרנא, אשת רבי חיים סרנא זצ"ל, ראש ישיבת חברון בגאולה, היתה ניצולת שואה.

נס הצלתה ממלתעות החיה הנאצית היה מופלא - היא ברחה וחיפשה קורת גג כדי להסתתר בה.

במהלך ריצה בשדה פתוח ראתה מרחוק וילה בודדת, נשימותיה היו כבדות כשנקשה על הדלת: "אנשים טובים הצילו אותי!" בכתה ודפקה מקוה לפגוש בבני אדם בתוך המהומה החייתית שסביבה.

לכסוף נפתחה הדלת, האיש שלפניה היה לבוש בגדי בית קלים ולא מדים, אך שפמו המזדקר והמבט הכחול והקר שנעץ בה, לא השאירו מקום לאשליה. היא העזה לדרוך בפתח ביתו של נאצי. לא נאצי רגיל, כי אם המפקד הנאצי האזורי...

הוא אמר רק מילה אחת: "יהודיה".

רגליה של הנערה הצעירה נתקפו ברעד בלתי נשלט, והיא נשענה על הקיר, כדי לא ליפול. "הצלה את מבקשת".

הוא צחק כאילו שמע זה עתה את אחת הבדיחות היותר מבדחות בחייו.

"יהודיה טיפשה. את כל הדרך עשתה - בשביל לתת לי לסיים את העבודה בקלות".

מוחה של הנערה התרוקן כליל. מעולם לא היה מלאך המוות קרוב כל כך ומאיים כל כך. יכולה היתה לשמוע את קול נשיפותיו ולהבחין בהבל היוצא מפיו.

פתאום הפטיק הנאצי לצחוק ופניו הרצינו. "איך נכנסת לכאן?", שאל. בלי מילים הצביע לפניו על השביל הראשי המוליך הביתה.

"והכלבים לא נבחו אפילו?"

"הכלבים??" רק כעת הבחינה בעשרות כלבי רוטוילר ואמסטף גרמניים המשוטטים בחצר. אילו היתה מבחינה בהם קודם לכן - לא היתה מעזה להכנס.

הנאצי צמצם מבטו ושתק. ההתרחשות העל טבעית הדהימה אותו. הכלבים שלו מאולפים מספיק כדי לקרוע לגורים כל זר המנסה להתקרב פנימה.

בעת שרבים נסחפים אחר היצר, ומנסים להידמות לגויים - אם אדם מנסה להלחם נגד הסחף, אפילו בפרט אחד קטן, יש לו זכות גדולה.

גם להתגברות אחת יש חשיבות עצומה, והיא עשויה להביא גאולה.

עצם מהותו של חג הפסח היא - התגברות. התגברות על היצר ועל התאוות. אתה לא יכול לאכול מה שאתה רוצה, וגם לא בקצב שאתה רוצה... את ה'כזית' צריך הרי לאכול בתוך פרק זמן מוגבל, ועד כשכבר מתחילים לאכול, מזרזים "שלא יעבור הזמן".

זהו חלק מעבודת ליל הסדר - שבירת התאוות. בתנא דבי אליהו מובא, שאחת המעלות של הקב"ה היא, שהוא "שמח בחלקו".

אנחנו יכולים להבין מהו אדם ששמח בחלקו - יש לו דירה קטנה, באזור לא מוצלח, והוא שמח ומודה על מה שיש לו, אבל הקב"ה, שכל העולם שלו - מהו "חלקו" שהוא שמח בו? אלא, חז"ל אמרו "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים" (ברכות לג, ב), הקב"ה נתן לאדם בחירה, יראת שמים, עבודת המידות ועמידה בניסיונות - נתונים בידי היהודי, הקב"ה אומר, כביכול: זה לא שלי, זה שלכם, נתתי את זה לכם.

הקב"ה נתן לאדם בחירה, והקב"ה שמח בכל 'חלק' שאדם עושה כראוי, לשם שמים. כל מאמץ קטן וכל מצוה 'קטנה' שיהודי עושה, גורמים לקב"ה שמחה עצומה, עד אין קץ.

הרי כל יהודי הוא בנו של מלך מלכי המלכים, והרי "נשיא ארצות הברית, לא ילבש בגדים מוזנחים ועלובים, תמיד יופיע עם מלבוש מכובד, גם בנו של מלך העולם, יכבד את מעמדו הרם..

הקב"ה נתן לאדם בחירה, והקב"ה שמח בכל 'חלק' שאדם עושה כראוי, לשם שמים. כל מאמץ קטן וכל מצוה 'קטנה' שיהודי עושה, גורמים לקב"ה שמחה עצומה, עד אין קץ.

הרי כל יהודי הוא בנו של מלך מלכי המלכים, והרי "נשיא ארצות הברית, לא ילבש בגדים מוזנחים ועלובים, תמיד יופיע עם מלבוש מכובד, גם בנו של מלך העולם, יכבד את מעמדו הרם..

הקב"ה נתן לאדם בחירה, והקב"ה שמח בכל 'חלק' שאדם עושה כראוי, לשם שמים. כל מאמץ קטן וכל מצוה 'קטנה' שיהודי עושה, גורמים לקב"ה שמחה עצומה, עד אין קץ.

הרי כל יהודי הוא בנו של מלך מלכי המלכים, והרי "נשיא ארצות הברית, לא ילבש בגדים מוזנחים ועלובים, תמיד יופיע עם מלבוש מכובד, גם בנו של מלך העולם, יכבד את מעמדו הרם..

הקב"ה נתן לאדם בחירה, והקב"ה שמח בכל 'חלק' שאדם עושה כראוי, לשם שמים. כל מאמץ קטן וכל מצוה 'קטנה' שיהודי עושה, גורמים לקב"ה שמחה עצומה, עד אין קץ.

הרי כל יהודי הוא בנו של מלך מלכי המלכים, והרי "נשיא ארצות הברית, לא ילבש בגדים מוזנחים ועלובים, תמיד יופיע עם מלבוש מכובד, גם בנו של מלך העולם, יכבד את מעמדו הרם..

הקב"ה נתן לאדם בחירה, והקב"ה שמח בכל 'חלק' שאדם עושה כראוי, לשם שמים. כל מאמץ קטן וכל מצוה 'קטנה' שיהודי עושה, גורמים לקב"ה שמחה עצומה, עד אין קץ.

הרי כל יהודי הוא בנו של מלך מלכי המלכים, והרי "נשיא ארצות הברית, לא ילבש בגדים מוזנחים ועלובים, תמיד יופיע עם מלבוש מכובד, גם בנו של מלך העולם, יכבד את מעמדו הרם..

הקב"ה נתן לאדם בחירה, והקב"ה שמח בכל 'חלק' שאדם עושה כראוי, לשם שמים. כל מאמץ קטן וכל מצוה 'קטנה' שיהודי עושה, גורמים לקב"ה שמחה עצומה, עד אין קץ.

הרי כל יהודי הוא בנו של מלך מלכי המלכים, והרי "נשיא ארצות הברית, לא ילבש בגדים מוזנחים ועלובים, תמיד יופיע עם מלבוש מכובד, גם בנו של מלך העולם, יכבד את מעמדו הרם..

הקב"ה נתן לאדם בחירה, והקב"ה שמח בכל 'חלק' שאדם עושה כראוי, לשם שמים. כל מאמץ קטן וכל מצוה 'קטנה' שיהודי עושה, גורמים לקב"ה שמחה עצומה, עד אין קץ.

הרי כל יהודי הוא בנו של מלך מלכי המלכים, והרי "נשיא ארצות הברית, לא ילבש בגדים מוזנחים ועלובים, תמיד יופיע עם מלבוש מכובד, גם בנו של מלך העולם, יכבד את מעמדו הרם..

הקב"ה נתן לאדם בחירה, והקב"ה שמח בכל 'חלק' שאדם עושה כראוי, לשם שמים. כל מאמץ קטן וכל מצוה 'קטנה' שיהודי עושה, גורמים לקב"ה שמחה עצומה, עד אין קץ.

הרי כל יהודי הוא בנו של מלך מלכי המלכים, והרי "נשיא ארצות הברית, לא ילבש בגדים מוזנחים ועלובים, תמיד יופיע עם מלבוש מכובד, גם בנו של מלך העולם, יכבד את מעמדו הרם..

הקב"ה נתן לאדם בחירה, והקב"ה שמח בכל 'חלק' שאדם עושה כראוי, לשם שמים. כל מאמץ קטן וכל מצוה 'קטנה' שיהודי עושה, גורמים לקב"ה שמחה עצומה, עד אין קץ.

הרי כל יהודי הוא בנו של מלך מלכי המלכים, והרי "נשיא ארצות הברית, לא ילבש בגדים מוזנחים ועלובים, תמיד יופיע עם מלבוש מכובד, גם בנו של מלך העולם, יכבד את מעמדו הרם..

הקב"ה נתן לאדם בחירה, והקב"ה שמח בכל 'חלק' שאדם עושה כראוי, לשם שמים. כל מאמץ קטן וכל מצוה 'קטנה' שיהודי עושה, גורמים לקב"ה שמחה עצומה, עד אין קץ.

מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, וְרַבִּי עֲקִיבָא, וְרַבִּי טַרְפוֹן, שֶׁהָיוּ מְסַבִּין בְּבֵנֵי בְּרַק, וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כֹּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה. לְכַאוֹרָה מָה הַחֲדוּשׁ, הֲלֹא כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְחַיֵּב לְסַפֵּר מִיצִיאַת מִצְרַיִם? אֲלָא כָּל אֶלוֹ תַלְמִידֵי הַחֲכָמִים הֵנּוּ לְהָיוּ לָהֶם חַיִּים קָשִׁים מְאֹד: רַבִּי עֲקִיבָא עַד גִּיל אַרְבָּעִים לֹא יָדַע לְלַמֵּד, וְאִח"כ לְקַחוּהוּ לְהַרְיָגָה בְּמִסְרָקוֹת שֶׁל בְּרוֹזל וְהָיָה אֶחָד מֵעֲשָׂרָה הַרוּגֵי מַלְכוּת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, בְּגִיל שְׂמוֹנֶה עֲשָׂרָה הִפְךָ לְהָיִית בְּכֵן שִׁבְעִים שָׁנָה, וְנִהְיָה נָשִׂיא בְּיוֹם אֶחָד וְרֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה וְזֶה דְּבַר קָשֶׁה מְאֹד וְאֶחָרִיּוֹת גְּדוֹלָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הָיוּ עֲשִׂירִים וְיָדוּעַ שְׁנַסְיוֹן הָעֶשֶׂר הוּא גְּדוֹל מְאֹד.....

"משועבדים היינו לפרעה במצרים"

עשרות חיות טרף מאולפות הגנו על פרעה - כמבואר בילקוט מעם לועז - ומשה ואהרן עוברים דרכם בלי שיגעו בהם לרעה. נס כזה היה מצליח לגרום להתפעלות אפילו

(דורש טוב)

פסח תשפ"ב

רוצה שהקדוש ברוך הוא יסבול אותך על כל מגרעותיך..."

יום אחד אמר לרבינו: "זהו! אין לי עוד כח לסבול! כלו כל הקיצים! התלמידים מתאוננים, הצוות סובל. ירשני כבוד הרב, ואחפש לו ישיבה אחרת!" להפתעתו, הסיט רבינו את הנושא: "מה גובה משכורתך?"

מה זה שייך לכאן, אבל נקט בסכום. "ומזה אפשר לגדל משפחה?". מעניין מי השואל, מי שהיה די לו בקב חרובים מערב שבת לערב שבת...

המשגיח חייך במרירות: "בדוחק, אילו

היו משלמים. המצב בישיבה

קשה, וכבר חצי שנה לא

שילמו".

"אז ממה חיים?" איזו דאגה

אבהית.

"מגלגלים חובות", ענה

המשגיח.

"חכה רגע", אמר רבינו ונכנס

לחדר השני. כעבור רגע חזר,

וצרור שטרות בידו: "יש כאן

משכורת של חצי שנה.

בהלוואה. כששילמו בישיבה,

תחזיר. בנתיים, תחזיר את

החובות הדוחקים. ביתרה -

תחיר".

הופתע ונרתע: "הרב! לא

ביקשתי! לא עבור זה באתי!

הגעתי בענייניו של הבחור..."

"אני יודע", אמר רבינו. "אבל

חשבת לי לעצמי: הבחור מצריך

כוחות נפש רבים, בכך אין

ספק, ועד עכשיו התמודדת

בהצלחה. מה קרה עכשיו

שכשל כוחך? כשסיפרת

שהמצב בבית דחוק, ואתה

בעל חוב - הבנתי. כשהאדם טרוד, הוא מאבד את הסבלנות.

זה נכון לגבי הורים, ונכון לגבי מחנכים. והרי אני חייב בהצלת הבחור כמוך. איני יכול ליטול חלק בטיפול בו, אבל אני יכול להסיר ממך את הטרדות..."

ובמשך השנים, בכל פעם שהמשגיח הגיע - התעניין אודות הבחור.

גם כשעלה לישיבה גדולה, הוצרך המשגיח להתעניין אודותיו לפני פגישותיו עם רבינו עד שבישר על נישואיו!...

ובענייני המלבושים, אב נסער בא לפני רבינו, הציג לפניו

היתכן כי לנערה שלפניו כוחות כישוף ושליטה שלא מן העולם הזה?!

רעיון מבריק עלה בדעתו לפתע, "הישארי כאן למשך הלילה הקרוב, ובבוקר תצאי שוב דרך השביל הראשי, אם שוב לא יפגעו בך הכלבים לרעה, אגן עליך במשך כל זמן המלחמה!"

הלילה היה ארוך וכרה של הנערה היה ספוג דמעות. מראות בלהה הצטיירו מול עיניה - הנה היא הולכת בשביל הסלול והכלבים מתנפלים וקורעים את בשרה לחתיכות חתיכות. הנה הם מלקקים

את הדם. שלום לך עולם. שלום

לכן, תכניות העתיד.

השחר עלה ומצא אותה טרוטת

עיניים. מטהרת. מוכנה לכל

אשר ישית עליה מלכו של

עולם - ועם זאת כמה לחיות.

אנשים רבים עצרו את נשימתם

כשעמדה בפתח, מוכנה לצאת

למצעד המוות הפרטי שלה.

הם הציצו מן החלונות ומן

החדרים, נכונים למחזה

המעניין המתוכנן של קריעתה

לגורים.

היא החלה לצעוד - ושום כלב

לא זע ממקומו.

באצילות התקדמה במהלך

השביל, שומרת על קצב

הליכה רגיל, לא מהיר מידי

ולא איטי מידי. קדימה, קדימה.

בלי לחשוב. רק כשהגיעה

לשער התירה למעין הדמעות

לנבוע מעיניה.

המפקד הנאצי עמד נדהם. כפי

שהבטיח דאג לה לשמירה עד

סיום המלחמה.

חז"ל קוראים את הפסוק "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו" (משלי טז, ז), ומבארים: אפילו בעלי החיים, היתושים והמעופפים למיניהם אינם פוגעים לרעה באדם כאשר הוא רצוי לפני הבורא.

(דורש טוב)

"כולנו חכמים"

מעשה בבחור ישיבה שהגדיש את הסאה.

המשגיח בישיבה פנה אל רבינו הגראי"ל שטיינמן זיע"א שהורה להבליג ולנקוט בדרכי נועם, שרק החמירו את המצב. המשגיח התמרמר ושאל עד מתי, עד מתי יסבול הוא, יסבלו הרבנים והחברים, ונענה: "אין גבול. גם אתה

פסח תשפ"ב

בירושלים", שאל: למה מבקשים שרק לשנה הבאה נהיה בירושלים, הרי אנו מאמינים ומשתוקקים שבכל רגע יכולה להיות גאולתנו ופדות נפשנו?
אלא תירץ תירוץ נפלא ואמר: הנה, כשהיו מונים את השנים למלכים (כדאיאת במשנה באחד בניסן ראש השנה למלכים), היו מונים את מנין השנים מעת שהתחיל המלך למלוך, וא"כ כשיתגלה מלך המשיח, אז יתחילו למנות שנה חדשה מאותו רגע שיתגלה וימלוך עלינו. לכן אנו מבקשים: "לשנה הבאה בירושלים הבנויה", כלומר, גם אם יבוא היום מלך המשיח, זה כבר יהיה שנה הבאה, כי יתחילו למנות את השנה מעת ביאתו...

חד גדיא

מנהגו של רבינו החתם סופר, היה לספר בליל פסח סיפור שקיבלו מרבו המובהק, הכהן הגדול רבי נתן אדלר זי"ע, על הגאון רבי יונתן אייבשיץ זצ"ל.
באחד מן הימים, בתקופה בה היו חילוקי הדעות בינו לבין הגאון רבי יעקב עמדין, נסע הגאון רבי יונתן מביתו לעיר אחרת, והיה אז אחר ימי הפסח.
על אם הדרך סר ללון בבית מלון אורחים, ופגע שם באנשים פחותי ערך אשר דיברו עליו סרה, והם לא הכירוהו ויחשבו אותו לעובר אורח פשוט.
הוא פנה אליהם בשאלה על הפיוט "חד גדיא": הלא החתול טרף את הגדי דובין אבא בתרי זוזי, וא"כ טוב עשה הכלב שנשכו על עוול בכפו, ולא טוב עשה המקל שהכהו, ויפה עשתה האש ששרפתו, ולא צדקו המים שכיבו את האש, וטוב עשה השור ששתה למיא, ולא טוב עשה השוחט ששחטוהו, וצדק מלאך המוות שהמית להשוחט, ולבסוף בא הקב"ה ושחטו למלאך המוות... והלא לפי החשבון, צדקו דרכי המלאך המוות!
הבינו מקושינו כי מתחפש הוא מהם, ואדם גדול הוא, ע"כ הפצירו בו שיגלה להם התירוץ.
ויען ויאמר להם: אכן הגדי והחתול יש להם ריב ביניהם, מ"מ יסדרו הדברים בינם לבין עצמם, אבל מהכלב מי ביקש מיידו משפט? ע"כ לא נכון עשה הכלב, וטוב עשה המקל שהכהו, ולא טוב עשתה האש ששרפתו, והמים צדקו שכבו לאש, ולא צדק השור ששתה למיא, וטוב עשה השוחט ששחטו, ולא צדק מלאך המוות בשחיטתו להשוחט, ולעת"ל ישחט הקב"ה את מלאך המוות הוא היצה"ר.

הוסיף ואמר: "ומזה תבינו, שאם שני גדולי תורה יש להם ריב בינם לבין עצמם, אתם אנשים פשוטים, מה לכם להתערב על ריב לא לכם?" ויפייסוהו ושתקו ולא דיברו עוד, והגאון רבי יונתן נסע לדרכו לשלום.
(ספרא דמלכא)

שלל כיפות קטיפה שחורות. האחת מלופפת בסרט בד, והשניה ללא סרט, אופנתית וחדשנית. אמר: "ראש הישיבה רואה הבדל בין שתי הכיפות?"
"לא", ענה רבינו.
"אז מדוע מתנכלים בתלמוד תורה לבני, שהחליף לכיפה בלי סרט. למה דרשו ממנו להחליף את הכיפה, או את תלמוד-התורה?"
הזדעק האב. "איני רואה הבדל".
חזר רבינו ואמר. "ואתה רואה הבדל ביניהן?"
"ודאי שלא!"
"והבן, רואה הבדל?" "גם הוא לא!"
"וההנהלה, מבין אני, רואה הבדל"..."
"כן", "אז אם הם רואים הבדל ואתם אינכם רואים, מה אכפת לכם ללכת עם הכיפה שהם מעדיפים?"...

"כנגד ארבעה בנים..."

בעל תשובה אחד, נתקל בקשיים לרשום את בנו לישיבה. בדרך כלל בעת הרישום לישיבות, יש התלבטויות רבות בין חברי הצוות מי יוכל להתקבל לישיבה, ומי ילמד בישיבות אחרות.
לישיבת 'אורחות תורה' היתה כתובת אחת ברורה בכל שאלה והתלבטות, משגיח הישיבה הרב חזקיה מישקובסקי הי"ו, היה עולה לבית מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זי"ע"א וממנו מקבל תשובות חדות וברורות.
כאשר הגיע לאחד השמות אמר המשגיח: "בחור כשרוני, משפחה נפלאה, ומלא בעיות".
שמע רבינו ואמר: "תבררו עוד".
כעבור כמה ימים, חזר ואמר המשגיח: "אני מודה לראש הישיבה, שהורה להמשיך ולברר". התברר שהבעיות הידועות היו כקצה קרחון. בעיות לרוב היו שם.
אמר רבינו: "נו, עכשיו שאתם מכירים היטב את הבחור ויודעים מה בעיותיו, תדעו להתמודד עמן. אם ילך לישיבה אחרת אף אחד לא ידע אותן, ואיך יעזרו לו?!"...

"אחד חכם אחד רשע"

מה שנשמך בהגדה רשע אצל חכם, בא להורות שאם האדם הולך בחכמות נקל לו לסור מדרך הטוב ולהיות רשע ח"ו ע"כ צריך להזהר בזה.
תמים תהיה...

(ארון עדות)

"לשנה הבאה בירושלים הבנויה"

מסופר, כי שנה אחת בליל הסדר בעת הגיע הרה"ק רבי יואל מסאטמר זי"ע לאמירת "לשנה הבאה